

CAPUT IV.

De lapsu primi hominis.

ARTICULUS I.

De peccato primi hominis.

THESIS XIII.

Adam, praeceptum non comedendi de ligno vitato transgressus gravissime peccavit.

110. Est de fide Prob. 1.º Concil. Tridentino (1): «Si quis non confitetur primum hominem Adam, cum mandatum Dei in »Paradiso fuisse transgressus... incurrisse per offensam praevaricationis hujusmodi iram et indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, et cum morte captivitatem sub ejus potestate qui mortis deinde habuit imperium, »hoc est, diaboli... anathema sit.» Jam vero haec verba supponunt valde grave fuisse peccatum transgrediendi mandatum, quod Adam acceperat (2): *Praecepitque ei dicens: Ex omni ligno paradisi comede. De ligno autem scientiae boni et mali ne comedas: in quocumque enim die comederis ex eo morte morieris.*

2.º Scripturis sacris, siquidem verba nuper citata praeceptum obligandi sub gravi inducunt: nam si intelligantur de morte animae, ut volunt aliqui, in ipsa comminatione formaliter continetur praedicta mortalis gravitas, si ut debet, de morte corporis, ex comminatione tam gravissimae poenae colligitur praeceptum illud obligasse sub gravi culpa; et ideo Patres communiter de utraque morte corporis et animae intellexerunt illa verba. Sed Adam praeceptum non servavit, Genes (3): *Vidit igitur mulier, quod bonum esset lignum ad vescendum, et pulchrum oculis, aspectuque delectabile; et tulit de fructu illius et comedit, deditque viro suo, qui comedit.* Confirmatur aliis locis, in Eccli. (4): *A muliere factum est initium peccati, et per illam omnes morimur.* S. Paulus (5) ad Corinth: *Timeo autem, ne sicut serpens Evam seduxit astutia sua, ita corrumpantur sensus vestri, et excidant a simplicitate, quae est in Christo Jesu.*

(1) Ses. 5, can. 1.—(2) Genes. II, 16, 17.—(3) III, 6.—(4) XXV, 33.—(5) 2.^a XI, 3.

pantur sensus vestri, et excidant a simplicitate, quae est in Christo Jesu.

111. 3.º Ex SS. Patribus. S. Cyprianus (1): «In origine »statim mundi et generis humani, Adam praecepti immemor et »datae legis transgressor fuit.» S. Joannes Chrys. (2): «Gustus ille inobedientiae erat argumentum, et praevaricatio mandati a Deo traditi.» S. Augustinus gravitatem tanti peccati edisserit (3): «Contemptus est Deus jubens, qui creaverat, qui »ad imaginem suam fecerat, qui caeteris animalibus praeposuerat, »qui in paradiso constituerat, qui rerum omnium copiam salutis- »que praestiterat, qui praecipit nec pluribus, nec gravibus, nec »difficilibus oneraverat.»

112. 4.º Peccatum fuisse gravissimum probatur etiam ratione, nam licet non fuerit secundum speciem gravissimum, non enim fuit odium Dei, fuit tamen secundum circumstantias: a) Ratione conditionis personae peccantis, cui erat facilitium non peccare, cum nihil haberet intrinsecus, quod ipsum ad peccandum impelleret. Unde Augustinus ex hac facilitate non peccandi, justitiam impositae poenae demonstrat (4): «Quisquis hujusmodi damnationem vel nimiam vel injustam putat, metiri profecto nescit, »quanta fuerit iniquitas in peccando, ubi tanta erat non peccandi »facilitas. Sicut enim Abrahae non immerito magna obedientia »praedicatur, quia ut occideret filium, res difficillima est imperata (Gen. XXII, 2): ita in paradiso tanto major inobedientia »fuit, quanto id, quod praeceptum est nullius difficultatis fuit.» b) Ratione nocuenti: hoc enim peccatum infecit, ut statim dicemus, totam naturam humanam. (Vid. D. Thom. I, 2. Q. 163, ar. 3.)

113. Obj. 1.º Verba Pauli ad Timotheum (5): *Lex justo non est posita, sed injustis...* Atqui Adam in statu justitiae originalis erat valde justus. Ergo ei non est imposita lex vel praeceptum et ideo non potuit peccare.

Resp. Explicio sensum, lex non est posita, quoad directionem et obligationem; neg. Quoad poenas, quas in vindictam transgressae legis infligit; conc. Qui sancte vivit, poenae reus non efficitur sicut inobedientes scelerati... etc., qui statim ab Apostolo numerantur.

114. Obj. 2.º Adam erat ante peccatum (Thes. X, n. 84) immunis ab errore. Sed qui nequit errare, nec peccare. Ergo...

Resp. Dist. Major. Erat immunis ab errore speculativo: conc. Ab errore practico propter aliquam inconsiderationem; neg. Recole dicta de Angelis, n. 241.

(1) De Incarnat. Verbi.—(2) In Genes. Homil. 16.—(3) De Civit. Dei, I, 14, c. 13.—(4) De Civit. lib. 14, c. 15, n. 1.—(5) 1.^a I, 9.

SCHOLION.

Quodnam fuerit primum peccatum Adami et Evae.

115. Communiter docent auctores (1) parentes nostros Adam et Evam non uno tantum, sed pluribus fuisse peccatis inquinatos; Eva fuit infidelis verbi Dei, curiosa, gulae indulsit, inobediens; Adam autem inordinate dilexit uxorem et ejus blandimentis inobediens factus sicut ipsa de ligno vetito comedit. Ambo elati verbis serpentis eritis sicut dii superbia tumuerunt. Hinc disputant scholastici quodnam horum peccatorum fuerit primum?

Communior sententia respondet fuisse superbiam et vere nam: a) Eccli. X, 14: *Initium omnis peccati est superbia*. Tob. IV, 14: *Superbiam nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas, in ipsa enim initium sumpsit omnis perditio*. Et in Genes. III, 22, indicans Deus ipse quid intenderit. Adam et Eva suis peccatis ac proinde quid primo appetiverint ait ironice: *Ecce Adam quasi unus ex nobis factus est sciens bonum et malum*. Similitudinem nempe divinam quam superbe affectavit non habens. b) Idem SS. Patres asserunt. S. Augustinus (2). «Ad malum opus non perveniretur, nisi praecessisset mala voluntas. Porro malae voluntatis initium, quod esse potuit nisi superbia?» S. Prosper. (3). «Et mihi quidem videtur quod non ederent de ligno prohibito, nisi concupiscerent, nec concupiscerent nisi tentati, nec tentarentur (ad comedendum re) (4) nisi deserti, nec desererentur a Deo, nisi ipsi prius deseruissent Deum; nec Deum desererent nisi superbirent, et Dei similitudinem miserabiliter appetivissent.» c) Quamvis absolute non repugnet, aliud a superbia fuisse primum hominis peccatum, moraliter loquendo ita contingere debuisse probat Angelicus (5): «ibi fuit primum peccatum hominis, ubi potuit esse primus appetitus inordinati finis. Sic autem homo erat in statu innocentiae institutus, ut nulla esset rebellio carnis ad spiritum. Unde non potuit esse prima inordinatio appetitus humani ex hoc quod appetiverit aliquod sensibile bonum, in quod carnis concupiscentia intendit praeter ordinem rationis. Relinquitur igitur quod prima inordinatio appetitus humani fuit ex hoc quod aliquod bonum spirituale inordinate appetiit. Non autem inordinate appetivisset, appetendo id secundum suam mensuram ex divina regula praestitutam. Unde relinquitur quod primum peccatum hominis fuit in hoc quod appetivit quoddam spirituale bonum supra suam mensuram; quod pertinet ad superbiam.»

(1) Vid. Suar. *De op. sex dier.* l. 4, c. 3, 4.—(2) *De Civit. Dei*, l. 14, c. 13.—(3) *De vit. contem.* 19.—(4) Vid. Suar. *De op. sex dier.* l. 4, c. 2, n. 14.—(5) 2. 2. ^o Q. 163, ar. 1.

THESIS XIV.

Peccatum Adae transfunditur in omnes homines, qui originem ex eo ducunt.

116. *Nota. I.* Sententia est catholica quod asserit Anselmus (1) justos futuros filios «quos generaret homo si non peccaret.» Eruitur ex thesibus IX et X ubi Scriptura et traditioe probavimus Adamum justitiam originalem habuisse ex eo quod nos eam in illo perdidimus et per Christum renovamur. Hujus mirandae Providentiae moralem causam dat S. Thomas (2). Magni momenti est hanc thesin, quae ruinam totius generis humani exprimit solidis fundamentis stabilire. Ipsa est cardo in quo tota oeconomia christianae Religionis volvitur. Hanc qui negat, ait Augustinus (3): «ipsa christianae fidei subvertere firmamenta conatur.»

II. Thesis continet dogma catholicum, quod primi impugnarunt pelagiani statuentes, peccatum Adae ipsorum solum laesisse, non genus humanum. Explosum errore renouant protestantium aliqui, anabaptistae, sociniani et tandem nostris diebus, illum ut veritatem a ratione demonstratam omnes rationalistae defendunt.

117. Prob. 1.º Concilium Tridentinum (4) renovans can. 2. Arausicani II, (ann. 529) et can. 2. Milevitani II (ann. 418) solemniter definiit: «Si quis Adae praevagationem sibi soli et non ejus propagini asserit nocuisse; et acceptam a Deo sanctitatem et justitiam, quam perdidit, sibi soli, et non nobis etiam perdidisse; aut inquinatum illum per inobedientiae peccatum, mortem et poenas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, non autem et peccatum, quod mors est animae, anathema sit: cum contradicat Apostolo dicenti: *Per unum hominem peccatum intravit in mundum, et per peccatum mors, et ita in omnes homines mors pertransiit in quo omnes peccaverunt* (5)... Si quis parvulos recentes ab utero matris baptizandos negat, etiam si fuerint a baptizatis parentibus orti; aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lavacro necesse sit expiari ad vitam aeternam consequendam... anathema sit.» In symbolo fidei Leonis IX Papae unus ex articulis est: «Animam... absque Baptismate originali peccato obnoxiam, credo et predico.» Inter capitula Abelardi a Concilio Senonensi et Papa Innocentio II

(1) *De concept. Virg.* c. 10.—(2) 1. Q. 100, art. 1.—(3) *Contr. Julian.* l. 1, c. 2, n. 4.—(4) Sess. 5, decret. *de pecc. orig.* can. 2, 4.—(5) *Rem.* V, 12.

damnata, nonum erat: «Quod non contraximus culpam ex Adam, »sed poenam tantum.»

118. Cum Tridentino, Arasiano, Milevitano supra: *Propterea sicut per unum hominem peccatum* (græce ἡ ἀμαρτία) *in hunc mundum intravit, et per peccatum* (græce διὰ τῆς ἀμαρτίας) *mors, et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo* (græce ἵνα ἢ ἢ ἢ) *aliqui vertunt «eo quod, quatenus.»* Toletus dicit, sensum esse: «cujus hominis causa» nam in cum dandi casu causam significat) *omnes peccaverunt.* Unde: omnes homines moriuntur quia habent peccatum: *In quo, eo quod, omnes peccaverunt; per peccatum mors.* Atqui hoc peccatum est primi hominis peccatum seu Adæ. Ergo peccatum Adæ fit proprium singulorum hominum seu transfunditur. *Min. prob. Per unum hominem,* qui infra v. 14 dicitur esse Adam peccatum græce cum articulo, ut significet primi hominis

(1) Placuit, adversus communem catholicorum usum Patribus et Conciliis probatum, vertere «eo quod» pelagianis imprimis, deinde modernis criticis duce Erasmo, qui non secus ac pelagianus hunc Pauli textum exposuit. Iis, sed animo diverso et retento sensu catholico de peccato originali, accesserunt recentissime illustres interpretes catholici Patrizi Beelen, Corluy, etc., aliis reuuentibus.

Diffridendum certe non est, etiam permessa versione «eo quod» dogma de peccato originali ex laudato textu, ut nos facimus, probari posse. Legunt «eo quod» versiones syriaca, arabica et aliquot Patres graeci, quorum aliqui et quidem insignes Chrysostomus, Oecumenius Theophilactus (in h. l.) consentiunt Vulgatæ. Postremus habet: Τὴ δὲ ἰστί τῆς ἢ πάντας ἤμαρτον; τούτων, ἢ τῆς Ἀδὰμ πάντας ἤμαρτον latine. «Quid autem est, in quo omnes peccaverunt? Hoc est, in Adam omnes peccaverunt.» Joannes Chrys. eidem interrogationi respondet: Ἐκείνου παύσεως, καὶ οὐκ ἔργοντες ἀπὸ τοῦ ἔλλου γέννησαν ἐξ ἐκείνου πάντας θνητῶν, latine: «Illo lapsu etiam de arbore non comedentes facti sunt ex illo omnes mortales.» Eidem Vulgatæ accedunt vetus Italica, coptica et slavica translationes, Patres latini non ignari sermonis graeci, ut Augustinus, qui lectionem Vulgatæ contra pelagianos tuetur, scribens adversus Julianum (l. 6, c. 24): «in quibus (verbis Pauli) impudentia mirabili, imo dementia resistitis fundatissime fidei... frustra sensum alium novum atque distortum et a vero abhorrentem moliris exculpare, affirmans ea loquutione dictum esse: *In quo omnes peccaverunt*, ac si diceretur, propter quod omnes peccaverunt, etc.» Hinc credimus non solum probabilis, sed tutius esse, lectionem sequi Vulgatæ, quam Concilia consecrarunt et pro qua Patres latini omnes, Patres graeci insigniores (communiter dicit Bellarminus *De amiss. grat.* l. 4, c. 3) suffragium tulērunt. Ad id quod moderni reponunt et non esse ex; antecedens *per unum hominem* nimium distare a suo relativo *in quo*, jam Muratorius (*De ingenior. moderat.* l. 3, c. 1): «Verum quis stilum Pauli vel leviter novit, qui non etiam didicerit similes sermonis structuras duras in speciem, et parum (uti delicatus videtur) elegantes Apostolo esse familiares? Deinde Theophilactus, »Oecumenius et alii procul dubio græcæ linguae peritissimi τῆς ἢ interpretantur *in quo Adamo...*» (Vid. Mazellam. *De Deo create*, nn. 935-942.)

singulare peccatum, *in hunc mundum intravit et per peccatum mors*, iterum cum articulo ut idem peccatum dum transit ab Adamo ad posteros ejus *et ita in omnes homines mors pertransiit* designet esse omnium mortis causam. Nam non tantum dicit ita, sed *et ita* nempe transeunte illo peccato, mortem pariter transiisse. Clarissime legendo cum Vulgata *in quo omnes peccaverunt*. Eidem minor probatur amplius ratione ipsius Apostoli vv. 13, 14: *Usque ad legem enim peccatum* (græce ἀμαρτία sine articulo) *erat in mundo: peccatum* (græce iterum sine articulo) *autem non imputabatur, cum lex non (1) esset. Sed regnavit mors ab Adam usque ad Moysen etiam in eos, qui non peccaverunt in similitudinem praevaricationis Adæ, qui est forma futuri.* Quasi diceret, usque ad legem homines peccabant, sed eorum peccata non aliqua specialis lex a Deo lata, morte corporali mulctabat, imo etiam illi moriebantur, qui ut infantes non peccaverunt actu. Ergo non nisi propter illud peccatum mortem obibant, quod ex Adam cum natura in eos pertransibat. Confirm. sequentibus verbis Doctoris gentium: *qui est forma futuri* (græce τῆς τοῦ μέλλοντος cum articulo) ab ipso luculenter expositis, v. 18: *Igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem; sic et per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ.* Unde: eodem modo, quamvis in rebus contrariis, per unius delictum omnes condemnatur, quo per Christum justificamur. Atqui justificamur participatione gratiæ Christi. Ergo ab opposito omnes condemnatur participatione delicti Adami, ut ipsemet Apostolus declarat v. 19: *Sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores constituti sunt multi: ita et per unius obedientiam, justi constituentur multi.* Ubi ut praeceveas difficultatem notabis, multos non opponi omnibus sed unī, quare qui supra sunt omnes hic sunt multi. Non tamen sine causa dixit *multi* attendens ad statum actuale hominum maxime finalem in quo actu nec omnes sunt aut erunt mortui in Adamo, nec omnes pariter in Christo justificantur aut justificabuntur. Vide etiam I Corinth. XV, 22; II Corinth. V, 14: *Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt. Et pro omnibus mortuus est Christus; ut et qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est et resurrexit.* Ex quibus Augustinus (2): «Conclusio Apostoli »invicta est, ac per hoc, quia et pro parvulis mortuus est, profecto »etiam parvuli mortui sunt.»

Eadem thesis Vet. Testamento comprobatur. Da vid inter argumenta, quibus in Psalmo «Miserere» (3) misericordiam Dei ad

(1) Aliqui codices et pauci patres non legunt ἢ (non), sed est lectio communiter rejecta tum a Patribus tum ab interpretibus. — (2) *Op. imperfect. contr. Julian.* l. 1, n. 64. — (3) 4, 7.

se flectere quaerit, allegat: *Ecce in iniquitatibus* (Hebraice בְּרִשְׁוֹתַי in iniquitate) *conceptus sum, et in peccatis concepit me* (Hebr. וּבְרִשְׁוֹתַי וּבְרִשְׁוֹתַי et in peccato fovit me) *mater mea*. Atqui hae iniquitates seu peccatum sunt Adae peccatum, quod plures habuit malitias (n. 115), in posteros generatione transmissum. Ergo... *Mia*, prob. Non erat peccatum actuale Davidis, cum esset incapax peccati; non peccatum parentum cum eum genuerunt, nam rei licitae, legitimo matrimonio conjuncti, vacabant; non peccata aliorum hominum, cum proprias non alienas describat miserias. Relinquitur ergo fuisse aliquod peccatum aliunde in conceptione contractum quod aliud esse non potuit a peccato originis ab Adamo commisso et in posteros transfuso. Similiter patiens Job (1) Deum alloquebatur: *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? nonne tu qui solus es?* Ita Vulgata; LXX habent: *Quis enim mundus erit a sordibus et nemo. Elsi unus dies sis vita ejus super terram*. Quorum verba, necnon Vulgatae, sunt paraphrasis litterae hebraicae: *Quis dabit mundum ex immundo?* Non unus (אֶחָד) suple dabitur; ex quibus apparet sermonem esse de immunditia aliqua morali, quae omnes homines in ipsa conceptione inficit, et quam solus Deus abluere potest. Sed nihil est aliud originale peccatum. Ergo omnes homines, etc. Confirmatur sermonem esse de aliquo peccato ex paraphrasi chaldaica, quae ultima verba, *Non unus*, exponit: «Nisi Deus, qui unus est, qui parcat ei.»

119. 3.º Ex Patribus sufficeret hoc unum Sti. Augustini testimonium (2), Julianum, qui ad Patres orientis provocaverat, retundentis: «Propter quam catholicam veritatem sancti ac beati set in divinorum eloquiorum pertractatione clarissimi sacerdotes »Irenaeus Cyprianus, Reticius, Olympius, Hilarius, Ambrosius, Gregorius (nazianz.), Innocentius, »Joannes (Chrysostom.), Basilius, quibus addo presbyterum, nolis velis, Hieronymum, ut omitam eos, qui nondum dormierunt, adversus vos proferunt de omnium hominum peccato »originali obnoxia successione sententiam.» Vere igitur Juliano (3) dicebat Augustinus. «Non ego finxi originale peccatum, quod catholica fides credit antiquitus: sed tu, qui hoc negas, »sine dubio es novus haereticus.» Nihilominus aliqua aliorum Patrum testimonia addemus, quemadmodum et ipse praestitit Augustinus (4). S. Irenaeus (5): «Quemadmodum per inobedientiam unius hominis, qui primus de terra rudi plasmatus »est, peccatores facti sunt multi et amiserunt vitam; ita oportuit

(1) XIV, 4.—(2) L. 2, *contr. Julian.* c. 10, n. 33.—(3) *De nupt. et concupisc.* l. 2, c. 12.—(4) Lib. 1, *contr. Julian.* cc. 3, 4.—(5) L. 3, *Haeres.* c. 20. (al. 28).

»et per obedientiam unius hominis justificari multos et percipere »salutem.» S. Cyprianus (1): «Quanto magis prohiberi non »debet infans, qui recens natus nihil peccavit, nisi quod secundum »Adam carnaliter natus contagium mortis antiquae prima nativitate contraxit.» S. Athanasius (2): «Peccante Adamo, peccatum in omnes homines pertransiit.» S. Basilius, Chrysostomo coevus (3): «Quia non jejunavimus de paradiso excidimus.» S. Gregorius Nazianz. etiam Chrysostomi coaetaneus apud Augustinum (*contr. Julian.* l. 1, c. 5): «Per hunc (Baptismum) primae nativitatibus maculae purgantur, per quas »in iniquitatibus concipimur, et in delictis genuerunt nos matres »nostrae.» S. Chrysostomum, cujus auctoritate se tueri credebant pelagiani ita alloquitur Augustinus (l. c. c. 6, n. 23): »Ingrederet, sancte Joannes ingredere, et conside cum fratribus tuis, »a quibus te nulla ratio et nulla tentatio separavit.» Et infra n. 26 citat ex eo locum homil. ad neophitos: «Venit semel Christus, invenit nostrum chirographum paternum, quod scripsit Adam. Ille »initium induxit debiti, nos fenus auximus posterioribus peccatis.» SS. Patrum doctrinam suis decretis ac epistolis Summi Pontificis firmaverunt Siricius (4), Innocentius I (5), Zosimus (6) Caelestinus (7) Leo I (8), etc. Possumus itaque nos, protestantes perstringere, sicut olim Augustinus (9) pelagianos, ex Patribus qui illos praecesserunt, confundebat: «Nondum vobiscum apud istos iudices aliquid agebamus, et apud eos »acta est causa nostra. Nec nos nec vos eis noti fueramus, et eorum »pro nobis latas contra vos sententias recitamus. Nondum vobiscum certabamus, et eis pronuntiantibus vicimus.»

120. 4.º Rationibus theologicis. a) Ex necessitate Baptismi (10) in remissionem peccatorum (11); nam non solum adulti sed etiam parvuli indigent effectu Baptismi, qui est lotio, mundatio animae, adeoque remissio alicujus peccati. Atqui non potest esse aliquid peccatum personale, cujus sunt incapaces parvuli. Ergo peccatum est aliquid cum natura transmissum seu originale. b) Ut jam supra innuimus, quia Christus omnes redemit, pro omnibus mortuos est etiam pro infantibus, quos non secus ac adultos salvabit. «Unde autem, interrogat Augustinus (12), salvos facit, si nulla in eis est originalis aegritudo peccati? Unde redemit, si non sunt »per originem primi hominis venundati sub peccato?» c) Sacra

(1) Epist. ad Fidum.—(2) *De Verbi incarnat.* n. 4.—(3) Or. de jejun. 1.^a n. 4.—(4) Epist. ad Himer.—(5) Rescript. ad Synod. Milevit.—(6) Inter epist. S. Augustini. epist. ad Optat. 157 (al. 190).—(7) Ad Gallos epist. 1.^a—(8) Ad Nicet. Aquil.—(9) Adver. Julian. c. 10, l. 2.—(10) Vol. III, Disq. II, n. 61.—(11) Ibid. n. 10.—(12) L. 1. *De pecc. mer. et remis.* c. 23.

Scriptura docet, eximios aliquos viros v. g. S. Joannem Baptistam (1), singulari privilegio ante nativitatem sanctificatos fuisse. Ergo caeteri homines, qui hoc carent privilegio, non sunt sanctificati, seu nascuntur peccato infecti, cum in praesenti providentia medium non detur inter esse peccatorem aut justum.

121. Obj. 1.º Juxta Ezechielem (2): *Anima, quae peccaverit ipsa morietur; filius non portabit iniquitatem patris.* Sed propter peccatum originale moritur anima, quae non peccavit, filius portat iniquitatem patris. Ergo...

Resp. In Ezechiele sermonem esse de peccatis propriis, actualibus et personalibus judaeorum, qui credebant se puniri propter peccata suorum parentum, non propter sua, patet ex praecedente reprehensione (3): *Quid est quod inter vos parabolam veritatis in proverbium istud in terra Israel, dicentes: Patres comederunt vocem acerbam, et dentes filiorum obstupescunt? Viro ego dicit Dominus Deus, si erit ultra vobis parabola haec in proverbium in Israel.* Quare textus non est ad rem, non agit enim de omni peccato, attamen quatenus verba possent sumi universaliter, explico. Filii non portavit iniquitatem patris, cujus nullo modo fuerit particeps; conc. Cujus saltem moraliter fuerit particeps; neg. Et contra distincta minor., neg. *conseq.* Quomodo omnes in Adamo peccaverimus infra dicemus.

122. Obj. 2.º Ut olim Julianus Augustino (4) ex S. Chrysostomo (Homil. ad *neophil.*): «Hac de causa etiam infantes baptizamus; cum non sint coinquinati peccato, ut eis adatur sanctitas, justitia, adoptio, haereditas, fraternitas Christi, ut ejus membra sint (5).»

Resp. 1.º Indirecte cum eodem Augustino (6): «Itane ista verba S. Joannis episcopi audes tamquam e contrario tot aliumque sententiarum collegarum ejus opponere...? Absit, absit hoc malum de tanto viro credere aut dicere. Alia sunt, in quibus inter se aliquando... optimi regulae catholicae defensores, salva fidei compage non consonant... Hoc autem unde nunc agimus, ad ipsa fidei pertinet fundamenta.»

Resp. 2.º Directe cum eodem Augustino (7) distinguendo, «cum non sint coinquinati peccato» actuali et personali; conc. nullo, nec naturae seu originali; neg. «Comparans ergo eos (parvulos) Joannes majoribus, quorum propria peccata dimittuntur in Baptismo dixit, illos 'non habere peccata'; non sicut verba ejus

(1) Luc. I, 41.—(2) XVIII, 20.—(3) Ibid. vv. 2, 3.—(4) *Contr. Julian.* l. 1, c. 6.—(5) Critici hodierni citant S. Joann. Chrysos: homil. inter spurcas ablegant.—(6) *Contr. Julian.* l. 1, c. 6, n. 22.—(7) *Contr. Julian.* l. 1, c. 6, n. 22.

ipse posuisti, 'non coinquinatos esse peccato, ...' Ego ipsa verba graeca, quae a Joanne dicta sunt, ponam *ἄνθρωποι οὗτοι οὐκ ἔχουσιν ἁμαρτίαν, ἵνα βαπτίζωμεν αὐτοὺς ἵνα ἴδωμεν: quod est latine, ideo et infantes baptizamus, quamvis peccata non habentes.* Vides certo non ab eo dictum esse *parvulos non coinquinatos esse peccato, sive peccatis* sed non habere peccata intellige propria, et nulla contentio est. At inquires, cur non ipse addidit propria? Cur, putamus, nisi quia disputans in Catholica Ecclesia non se aliter intelligi arbitrabatur, tali quaestione nullius pulsabatur, vobis nondum litigantibus securius loquebatur.»

Nota. Patres alios praesertim Orientalis Ecclesiae pro se afferunt adversarii, sed invitos ad perversum suum sensum trahunt; nam Patres vel omittunt tantum loqui expresse de peccato originali, ut Clemens Alex. exponens textus Jobi et Davidis (n. 118), quod non est negare; vel solum negant ut Justinus (si ejus sint QQ. ad orthodox.) Tertullianus, Gregorius Nyssen., Theodoretus, peccatum sive actuale personale infantium, sive actuale parentum cum generant, sive contra originistas actuale, quod animae parvulorum ante conceptionem admiserint ut ex eorum contextu et scopo satis elucet. Adde eorum aliqui aliis in locis veritatem catholicam indubie profiteri, v. g. Gregorius Nyssen. (1): «Sordes hominis peccatum est, quod una cum humana orditur natura, quoniam in peccatis concepti me mater mea.» Theodoretus (2) nec infantulos excipiens: «Ad omnes enim mors pervasit quatenus omnes peccaverunt.»

Optatus Milev. (3) cum dicit: «non pertinuisse ad Seth filium peccatum Adae patris admissum» intelligit quatenus proprium et personale erat Adami, non quatenus erat peccatum naturae humanae cujus Adam erat caput a Deo constitutum. S. Ambrosius (4) quando negat nos «peccato Adami pati mortem secundam, quae in gehenna dicitur» agit de poena sensus inferni, non de gratia. Citantur praeterea Origenes, Arnobius alius a Lactantii magistro, de quibus non multum curandum; de primo, quia erronee supponebat animas antequam reciperentur in corporibus (5) peccasse; de secundo, quia pelagianus erat. Caeterum concordia utriusque Ecclesiae latinae et graecae in confessione peccati originalis est indubitata, utraque a remotissimis temporibus baptizabat infantes in remissionem peccatorum et a daemone potestate *exorcismis* subtrahebat; neque cum Graeca a Latina avulsa est, orientales aliter de peccato originali senserunt, quod satis de-

(1) In Ps. VI.—(2) Rom. V, 12.—(3) *Contr. Parmen.* L. 7, c. 1. Critici dubitant an hic liber 7, sit Optati.—(4) In Rom. V, 12.—(5) Supr. n. 20.

monstrat orientales antiquos Patres occidentalibus consensisse. Si tamen aliqui eorum aliter opinati essent, adhuc responderemus ut Augustinus Juliano (1): «An ideo contemnendo (Patres, quos »citaverat) putas, quia occidentalis Ecclesiae sunt omnes...? Puto »tibi eam partis orbis sufficere debere. in qua primum Apostolorum »suorum voluit Dominus gloriosissimo martyrio coronare. Cui »Ecclesiae praesidentem beatum Innocentium si audire vo- »luisse, jam tunc periculosam juventutem tuam pelagianis laqueis »exuisses. Quid enim potuit ille vir sanctus africanis respondere »concilii, nisi quod antiquitus Apostolica Sedes et Romana cum »caeteris tenet perseveranter. Ecclesia?»

123. Obj. 3.º Quaerens cum Juliano, per quas rimas tot inter praesidia peccatum ingreditur, non enim peccat qui nascitur, non qui genuit, non Deus, qui condidit. Ergo...

Resp. Dist. primum membrum, non peccat, qui nascitur physice actu suo; conc. morali participatione peccati Adami a quo generatione procedit; neg. «Quid quaerit, ait Augustinus (2), latentem »rimam, cum habeat apertissimam januam? Per unum hominem, »ait Apostolus, per inobedientiam unius hominis... Quid quaere- »rit amplius? quid quaerit apertius?»

Obj. 4.º Peccatum originale est in anima. Sed si est in anima debet causari a Deo quod repugnat. Ergo... *Min.* prob. Anima pro priori ad unionem cum corpore creatur a Deo nocens vel innocens; si primum habemus intentum Deum efficere peccatum; si secundum anima in eodem instante erit simul nocens et innocens, quod repugnat. Ergo...

Resp. Dist. *Major.* Peccatum est in anima exigente essentialiter esse in corpore ad unum hominem formandum; conc. Independentem a corpore; neg. «Etsi anima, ait S. Thomas (3), non traducatur, quia virtus seminis non potest causare animam rationalem; »movet tamen ad ipsam dispositivè; unde per virtutem seminis tra- »ducitur humana natura a parente in prolem, et simul cum naturâ »naturae infectio...» Ad probat. Dist. *Major.* Debet anima creari positive nocens, vel positive innocens; neg. Praecise ab his denominationibus; conc. Unde cornu secundum dilemmatis confringo, repugnat esse nocentem et innocentem simul positive; conc. Simul praecise innocens, positive nocens; neg.

Obj. 5.º Si datur peccatum originale usus conjugii erit inductivus peccati et illicitus. Sed usus legitimi conjugii est bonus et licitus. Ergo...

(1) *Cont. Julian.*, l. 1, c. 4. — (2) *De nupt. et concupis.* L. 2, c. 28. — (3) l. 2, q. 81, ar. 1 ad 2.

Resp. Disp. *Major.* Usus conjugii erit inductivus peccati causaliter et proprie inducens filium conceptum ad peccandum; neg. occasionaliter tantum, et ex culpa prolis conceptae, non parentum generantium; conc. Jam vero nemo prohibet suum jus prosequi ratione damni alterius, quod per accidens sequitur, maxime si bonum aliquod magnum adipiscitur, quale est hic generis humani propagatio, et damnum illatum aliunde reparabile sit, ut hic accidit *Sed non sicut delictum ita et donum. Si enim unius delicto multi mortui sunt: multo magis gratia Dei et donum in gratia unius hominis Jesu Christi in plures abundavit... Si enim unius delicto mors regnavit per unum: multo magis abundantiam gratiae, et donationis, et justitiae accipientes, in vita regnabit per unum Jesum Christum* (1).

Nota. Quo pacto Deus non sit arguendus injustitiae et crudelitatis, eo quod ex uno, peccatores constituentur caeteri omnes, explicandum est in thesi sequenti, ubi probatione tertia nominatim haec difficultas solvetur.

ARTICULUS II.

De natura et consectariis peccati originis.

THESIS XV

Homines in Adamo peccaverunt eo quod eorum voluntates, vi divini decreti, voluntati Adami alligatae fuerint in ordine ad observationem aut violationem impositi praeepti.

124. *Nota.* I. Proximum fidei est; si non de fide, ut plurimi volunt, omnes (excepta B. Virgine), qui ex Adamo seminaliter descendunt, aliquo modo in eo peccasse. Id evincunt verba Scripturae *in quo omnes peccaverunt* et loquutiones Patrum infra in probationibus afferendae, quae nos cum Adamo peccantes exhibent. Dixi proximum fidei saltem, nam Cajetanus, Suarius, Bellarminus Tannerus putant universales Scripturae et Patrum loquutiones satis verificari, si de solo debito contrahendi peccatum originale in omnes transmissio, explicentur.

II. Ad rationem peccati etiam originis pertinere voluntarium, est certum, nam inter propositiones Baji damnatae est 47.^a «Unde »peccatum originis vere habet rationem peccati sine ulla ratione »ac respectu ad voluntatem a qua originem habuit.» Hoc originis peccatum esse unicuique proprium et verum esse peccatum statuit

(1) *Apost. ad Rom.* V, 15-17.

Tridentinum (1): «Si quis hoc Adae peccatum, quod origine unum est, et propagatione, non imitatione transfusum omnibus, inest unicuique proprium... per aliud remedium asserit tolli, quam per meritum unius mediatoris D. N. Jesu Christi... anathema sit.» Vide can. 4, 5. Sed inde hujus dogmatis mysterium. Impossibile videtur peccare eum, qui non est, vel iniquum alicui imputare peccatum, quod ipse non commiserit. Haec est gravissima difficultas, quae olim S. Augustinum graviter vexavit, ut omnino fassus fuerit sibi non satis constare quomodo id fuerit factum, quare non mirandum si scholastici doctores in diversas abierunt sententias ad hanc difficultatem propulsandam.

III. Excogitatae sententiae sunt: 1.^a D. Thomae (2), qui respondet dicendo: «Sicut peccatum actuale, quod per membrum aliquid v. g. manum committitur, non est peccatum illius membri, nisi in quantum illud membrum est aliquid ipsius hominis, propter quod vocatur *peccatum humanum*, ita peccatum originale non est peccatum hujus personae, nisi quantum haec persona recipit naturam a primo parente; unde et vocatur *peccatum naturae* secundum illud (3); *Erramus naturae filii irae.*» 2.^a Est eorum, qui volunt posteros Adami in eo peccasse, praecise ex hoc quod in illo virtualiter continerentur; quod si intelligitur de continentia physica est falsum; nam cum continentia physica sit necessaria sequeretur non solum peccatum Adami transmitti in filios, sed etiam peccata aliorum omnium progenitorum, quod nemo dicit. Si accipiatur cum Vazquesio (4) de continentia morali, quatenus Deus decreverit peccante Adamo expoliare gratiâ ejus posteros ad modum, quo aliquando in civilibus infamia parentum transit in filios, rem absurdam non adstruunt sed extra quaestionem vagantur, nodum difficultatis praedictum minime solvunt. «Etenim, ut bene Arriaga (5), etiamsi filius latronis publici virgis caesi sit infamis, non propterea filius ille peccat peccato latrocinii, neque sunt ei formaliter voluntaria parentis latrocinia, ut per se est certum; ergo ex hoc capite nihil ad presentem quaestionem deducitur.» 3.^a Dicit quod nos in enuntiatione thesoros, eamque plures et insignes theologi propugnant, nec aliena videtur a mente D. Thomae, cujus sententiam complet ac perficit. Est et alia, quae vult nos ipsos commisisse nostras voluntates Adamo, scilicet interpretative quatenus si exitissemus legem Dei essemus sicut ipse transgressuri. Quia gratis conficta et minime necessaria ad mysterium explicandum, eam omittimus.

(1) Sess. V. Decret. pecc. orig. c. 3.—(2) 1. 2.^{ae} Q. 81, art. 1.—(3) Ephes. II, 3.—(4) 1. 2.^{ae} D. 133, c. 2.—(5) *De pecc. Disp.* 51, n. 22.

IV. Non repugnare autem Deum alligare nostras voluntates, voluntati alterius (1) patet «ex eo quod republica et Princeps possint, in ordine ad certos actus aut effectus morales eorum jurisdictionem non excedentes, suorum auditorum etiam non consentientium voluntatem ita alligare voluntati alterius, ut quod hic physice voluerit, censeantur moraliter velle; sicut de facto voluntates minorum obligantur voluntati tutorum (2); inde enim a fortiori sequitur Deum, qui ratione supremi domini in omnes creaturas, hominum voluntates magis habet in sua potestate quam ipsi suas, posse in ordine ad quosvis effectus, et consequenter etiam in ordine ad consequentiam aut amissionem bonorum supernaturalium, voluntatem cujusvis hominis (saltem necdum sui juris per plenum rationis usum) alligare voluntati alterius.»

V. Inde inferitur probabilius esse, contra aliquos auctores nostrae sententiae, non fuisse necessarium Deum totum hoc decretum seu pactum Adamo revelare quasi ipsius expectans consensum; sola enim Dei voluntas sufficiebat; decebat tamen Adamum explicite cognoscere decretum divinum, ut ei omne bonum et malum quod in actu ejus esset, cognoscere posset, ac magis proprie censeretur voluntarie obedire vel repugnare, non ut particularis persona tantum, sed ut caput, ut in hoc sensu intellexerit illa verba: *in quamcumque die comederis, morte morieris.*

125. Prob. 1.^a Loquutionibus Scripturae et Patrum a quibus licet expresse nostra propositio non asseratur, inferitur tamen, cum melius explicari nequeant. Dicit Scriptura (3): *In quo omnes peccaverunt.* S. Augustinus (4): «In Adamo omnes tunc peccaverunt, quia omnes unus homo ille erat.» S. Basilius (5): «Omnes cecidimus, quia omnes in primo parente non jejunavimus.» S. Ambrosius (6): «Lapsus sum in Adam, ejectus de paradiso in Adam.» S. Fulgentius (7): «Omnes testamentum Dei transgressi fuimus, transgrediente primo parente, etc.» Unde; ergo aliquo pacto in Adamo propria voluntate peccavimus. Atqui cum nostra voluntas nondum esset; nec virtualiter sive physice natura sua, sive moraliter ex sola voluntate peccati Adami, nostrae voluntates voluntati illius alligentur (not. III), restat tantum ut supremo Dei dominio alligarentur. Ergo ita factum esse dicendum est.

2.^a Ex S. Thomae, qui loco citato (not. I) declarans quomodo omnes descendentes ex Adamo possint reputari ut unus homo

(1) Platel. Synopsis. De peccat. n. 306.—(2) L. cum plures ff. de administr. tutor.—(3) Rom. V, 12.—(4) *De pecc. et merit.* L. 3, c. 7.—(5) Homil. de jejuniis.—(6) *De fide resurrect.*—(7) *De Incarnatione.*

praemittit: «Secundum quod in civilibus omnes homines, qui sunt unius communitatis reputantur quasi unum corpus, et tota communitas quasi unus homo...» QQ. disputatis, quaest. De malo (1) idem inculcat. Certum est igitur D. Thomae, omnes homines in Adam peccasse, quia omnes homines erant in eo unus homo. Atqui in re morali, ut est peccare, non concipitur omnes homines esse unum hominem nisi quatenus omnium voluntates in unam vel libere, vel lege a supremo Domino constituta conveniant. Ergo cum libere ante natiuitatem impossibile sit Adamo consentire, necessum fuit nostras voluntates, voluntatem fuisse Adami propter legem a Deo datam; atque ita credo exponendum Angelicum ut similitudo physica corporis et membrorum transferatur in ordinem moralem in quo nonnisi voluntatum unione et subiectione, caput et membra considerare est.

Si notas, eodem loco (2) docere Aquinatem peccatum originale non esse peccatum personale, sed peccatum totius naturae. Repono ex praemissis non esse peccatum personale, quatenus personale significare potest peccatum actu physico propriae et individuae voluntatis commissum; conc. Quatenus potest significare peccatum moraliter nostram voluntate in aliena admissum: neg. Nam in eadem questione art. V. docet peccatum originale uniuscuiusque per prius esse in voluntate, quam in caeteris potentis, quod est inintelligibile sine speciali interventu morali nostrae voluntatis in peccatum originale. Optime tamen addit D. Thomas [l. c. art. 1.], de peccato originali: «nec ad personam pertinet, nisi in quantum natura inficit personam,» nempe quia ratione humanae naturae, quam ex Adamo trahimus non quia sum Petrus aut Paulus, voluntates nostrae transfusae sunt in voluntatem Adami.

3.º Auctoritate Eximii Suarii (3), qui simul praecupat difficultatem, quae Deum argueret iniustitiae vel crudelitatis: «Si buisque nostrum sponte sua voluntatem propriam ita in voluntatem alterius transferret, ut quod ille vellet, id se velle profiteretur, jam posset moraliter dici voluntate alterius velle quod ille vult: ad hanc ergo rationem intelligendum est, Deum voluntatem omnium nostrum in Adami voluntate posuisse quoad amicitiam et inimicitiam erga Deum, ut scilicet penderet ex observatione illius precepti, quod non solum iuste, sed etiam rectissime, magisque in nostrum commodum facere potuit Deum non expectato nostro consensu, non solum a) quia erat supremus Dominus nostrae voluntatis, et rerum nostrarum gubernator: sed etiam b) quia totum illud pactum erat in nostrum commodum et bonum: propterea enim praestitit

(1) Q. IV, ar. 1.—(2) QQ. Disput. De malo, Q. 4, ar. 1.—(3) De pecc. D. 9, sect. 2, n. 28.

»Adae gratiam, auxilia et dona, omnesque interiores inimicos abstulit, et unum tantum ac levissimum praeceptum illi tamquam capiti imposuit, ut esset magis idoneus ad obediendum, atque adeo ad conservandum nobis iustitiam quam ad peccandum. Adde »praeterea c) totum hoc negotium de donis supernaturalibus fuisse, sine quibus homo ex natura sua nasci deberet, etsi nullus peccasset; unde omnia ista fuisse conferenda Adamo et nobis illo perseverante, summa erat iustitia: quod si in nobis nullum sit peccatum actuale, nullum quoque fit nocumentum in naturae bonis, »quae ipsi ex se debita sunt.» 1)

4.º Ut verum sit descendentes ex Adamo constitui in eo peccatores, necessum est ut aliquando in eo peccaverint. Atqui non poterunt in eo peccare nisi eorum voluntates in voluntate Adami includerentur. Ergo... *Min.* prob. De ratione peccati est voluntarium, et de ratione peccati proprii voluntarium proprium physice vel moraliter. Atqui si voluntates filiorum Adae in eo non includerentur, voluntarium Adae non fieret descenditium neque moraliter. Ergo... *Min.* prob. Quia solum ducere ab Adamo ex decreto seu pacto Dei naturam gratia spoliata, quin voluntates filiorum a parente repraesentarentur est ex terminis poenas luere propter Adami peccatum, nullo vero modo filios peccatum parentis commississe aut voluisse. Brevius, ut peccatum Adami multiplicetur requiritur ut ejus voluntarium physicum, moraliter fiat plurimum. Sed non fit moraliter plurimum, si voluntates horum plurimum aliquando non fuerint illa voluntas; quod, ut patet, non fieri potest nisi voluntates plurimum libere illius unius voluntati consentiant vel ab eo, qui potestatem habet, eidem alligentur.

126. Obj. 1.º Deus nequivit voluntates hominum in voluntatem Adae transfundere tum ante, cum post praevisionem eorum absolutam existentiam. Non ante, quia repugnat alligare voluntatem, quae non supponatur existens aut exitura; non post, quia sic Deus

1) «Quare, ait Palmieri S. J. (De Deo creatore et elevante. *Thes.* 74), omnis »quarela hac tandem redire posset, nempe cur Deus non singulis hominibus »seorsim destinaverit ad eorum natiuitate hujusmodi dona, sed voluerit ea primum naturae conferre et a naturae capite generatione in omnes derivari? Quae »quidem querela hac redit: cur non alium ordinem providentiae instituit Deus, »potius quam hunc, in quo nascuntur peccato infecti quotquot ex peccatore primo parente originem ducunt? Atqui evidens est nullam rationem esse hujus »querelae. Etenim Deus Dominus suorum donorum suaeque creaturae ipsi habet »statuendi modum, quo ea velit conferre nobis: nec nobis adeo temerariis esse »slicit ut dicamus Deo: cur ita facis? Unde etsi daretur alium modum fuisse meliorem, quandoquidem Deus ad melius non tenetur, nedum ejus iustitia, sed »nec ejus bonitas argui potest, si eo non est usus.»

praevidisset homines nascituros absque peccato originali. Ergo...

Resp. Neg. assumptum. Ad ejus probat. primam partem, conc. Secundam, neg. Hujus rationem dist. Deus praevidisset homines nascituros absque peccato originali praecisive; conc. Positive seu exclusive eo modo, quo eos praevidisset si alligationis decretum non tulisset neg. Ex rei natura ad peccandum non est necessarium prius tempore existere, sed sufficit prius natura existere tamquam conditio sine qua in eodem instanti non posset esse aut concipi peccatum.

Obj. 2.º Quamvis tutor peccet aut bene operetur, non tamen propterea pupillus peccat aut bene operatur, licet donationes aut contractus valeant. Ergo a pari nec nos in Adamo peccavimus, licet ipse peccaret transgrediendo divinum praeceptum.

Resp. Neg. *conseq.* propter disparitatem, quae est inter legislatorem civilem, qui solum potestatem habet in actus externos et Deum, qui etiam internis voluntatis actibus dominatur.

Instabis 1.º Supremum Dei dominium non pertingit ad hoc ut mihi sit voluntarium, quod ipse vult absque mea voluntate. Sed in nostra sententia, mea voluntas v. g. transfunderetur in Adami voluntatem, quin ego vellem. Ergo...

Resp. Dist. *Major.* Ut sit mihi voluntarium physice et elicitive; conc. Moraliter et imputative; neg. Vide not. IV et prob. 3.º

Instabis 2.º Si Deus transfudisset meam voluntatem in voluntatem alterius et eodem instanti, quo ille peccaret ego elicerem actum amoris Dei vel nollem peccare, simul et semel ego peccarem et amarem Deum super omnia vel peccarem et non peccarem quod repugnat. Ergo...

Resp. Nego paritatem casus et *conseq.* Propter hanc difficultatem not. IV, addidi «saltem necdum sui juris per plenum rationis usum.» Disparitatem exprimit Arriaga (1): «quia operatio physica libera necessario est potentior quam interpretativa solum et moralis; et haec enim per similitudinem aut analogiam cum physica suam »habet vim; unde necessum est ut habeat minorem vim quam ipsa »physica volitio... ergo non potest Deus facere ut moraliter ego »censear velle ex voluntate alterius furtum v. g. quando ipse voluntarie et libere physice oppositum volo.» Ad finem cum Augustino (2), Juliano hoc argumentum instanti: «Etsi nulla ratione indagetur, nullo sermone explicetur: verum tamen est quod »antiquitus veraci fide catholica praedicatur et creditur per Ecclesiam totam; quae filios fidelium nec exorcizaret, nec exsufflaret, »si non eos de potestate tenebrarum et a principe mortis erueret.»

(1) *De vitis et pecc.* D. 52, n. 29.—(2) L. 6, *contr. Julian.* c. 5, n. 11.

THESIS XVI.

Peccatum originale non consistit in concupiscentia; neque in substantiali aliqua forma, quae sit imago diaboli; neque in qualitate aliqua morbida; neque in uno peccato Adae nobis imputato; neque in reatu poenae.

127. I Pars. Non in concupiscentia. Est certa contra lutheranos et calvinistas, quibus proxime accedunt jansenistas.

Prob. 1.º Concil. Tridentinum (1) definivit: «Per Baptismum tolli totum id, quod veram et propriam peccati rationem habet.» et ibidem addit: «manere in baptizatis concupiscentiam.» Ergo concupiscentia nequit constituere peccatum originale.

2.º Arguitur pariter ex Apostolo (2) ajente: *nihil ergo nunc damnationis est in iis, qui sunt in Christo.* cum tamen qui sunt in Christo seu justi concupiscentia non careant.

3.º S. Augustinus (3): «Concupiscentia non est peccatum »in regeneratis, sed peccatum vocatur, quia peccato facta est.» Et sermone 6.º de verbis Apostoli (al. 155, n. 9): «Restat ergo »cum carne conflictus, quia deleta est iniquitas, sed manet infirmitas» ubi clare rationem peccati a concupiscentia discernit.

4.º Bajus, supponens concupiscentiam esse peccatum, inferbat propositiones: 50. «Prava desideria, quibus ratio non consentit, et quae homo invitus patitur, sunt prohibita praecepto: Non »concupisces.» 51. «Concupiscentia, sive lex membrorum, et prava »ejus desideria, quae inviti sentiunt homines, sunt vera legis in»obedientia.» Eas damnarunt Summi Pontifices Pius V, Gregorius XIII et Urbanus VIII.

128. II Pars. Non in substantiali forma, quae sit imago diaboli. Est contra Haecium Illyricum, Lutheri asseclam, qui tam absurde opinatus est, ut crederet imaginem Dei propter peccatum versam esse in substantialem imaginem diaboli.

Prob. 1.º Animae propter peccatum naturam non mutant. Atqui ipsa natura intellectuali sunt imago Dei (supr. n. 74). Ergo cum retinent licet peccato obscuratam postquam deliquerunt.

2.º Adde animae substantiam utpote spirituales esse incorruptibilem ac proinde inconvertibilem in aliam substantiam.

3.º Urge cum Augustino (4) et certa doctrina Ecclesiae adversus manichaeos: «nec... malum aliquam substantiam esse,» sed

(1) Sess. V. Decret. pecc. orig. can. 5.—(2) Rom. VIII, 1.—(3) *De nuptiis et concupis.* l. 1, c. 23.—(4) *Op. imperf. Contr. Julian.* l. 3, c. 37.

«vitium substantiae bonae, nullamque substantiam.» Res est clara nam substantia dicitur ens quod per se est, malum vero defectum in eo quod est.

4.º Patres et Concilia docent: a) Christum assumpsisse animam ejusdem speciei cum nostra. Sed non ita esset in hac falsa sententia, cum Christus nec haberet nec habere potuerit peccatum originale. Sed per Baptismum nulla fit mutatio substantialis in homine. Ergo...

129. III Pars. Non in qualitate morbida, quam dicunt ex voluntate Adae in corpus ejus redundasse, quamque voluntate generatione transmitti in posteros primum in corpus et inde in animam. Tribuitur Magistro (1) licet non satis eam explicet, et potius videatur loqui de concupiscentia. Eam defendit Gregorius Ariminensis in libris sententiarum.

Rejicitur: 1.º Ex falso fundamento, nam ex peccato Adae solum potuit resultare in voluntate ejus aliquis habitus pravus, qui non est peccatum cum possit esse in homine justo. Sed ab illo habitu nihil derivatur ex natura rei in corpus. Ergo...

2.º Quia adstruit modum propagationis impossibilem, nam, ut arguit Eximius (2): «illa qualitas aliquem effectum formalem habere debet, atque adeo determinatum subjectum: effectus autem in hac sententia erit proclivem facere animam ad vitia: quare subjectum ejus erunt potentiae ipsae; non ergo potest esse illa qualitas in semine subjective. Praeterea esto in illo esset, non posset efficere qualitatem spirituales in anima.»

3.º Ex falsis consecrariis, nam sequeretur peccatum originale manere in baptizatis, cum in illis post Baptismum, omnis qualitas positiva, quae antea erat, perseveret sicut et inclinatio ad objecta sensibilia.

130. IV Pars. Non in uno peccato Adae nobis imputato ut senserunt Pighius et Catharinus.

Prob. Haec sententia, si non quoad rem a suis auctoribus intellectam, saltem quoad modum loquendi directe repugnat Tridentino (3) definienti Adae peccatum, quod origine unum est, et propagatione transfusum «omnibus inesse unicuique proprium» et docenti (4): «homines, nisi ex semine Adae propagati nascerentur, non nascerentur injusti, cum ea propagatione per ipsum dum concipiuntur, propriam injustitiam contrahant.»

131. V Pars. Non in reatu poenae, qui si sumitur pro effectibus et poenis peccati est contra Zwinglium, si pro debito sustinendi divinam vindictam nobis ex peccato Adami inhae-

(1) 2. Dist. 30, 31.—(2) *De peccat.* D. IX, sec. 2, n. 12.—(3) Sess. 5, Decret. pecc. orig. can. 1.—(4) Sess. 6, cap. 3.

rente, contra aliquos catholicos; utroque autem modo respuenda sententia, praesertim primo.

Respuitur ergo: 1.º Ex thes. XIV, constat peccatum Adae in omnes transfundi, omnes constitui peccatores. Atqui si solum transmitterentur poenae non constituerentur homines peccatores, nec indigerent Baptismo in remissionem peccatorum. Ergo...

2.º Baptismo deletur originale peccatum. Atqui non auferuntur poenae, quibus propter peccatum Adae subjicimur. Ergo in eis non consistit peccatum originale.

3.º Contra secundum sensum cum Platelli (1), nam: reatus poenae est quidem verus, at non formaliter peccatum, sed ejus effectus de potentia absoluta est ab eo separabilis ut fieret si remitteretur culpa non poena.

132. Obj. 1.º Paulus ad Romanos (2) vocat concupiscentiam peccatum, dicit esse legem... repugnantem legi mentis. Ergo...

Resp. Ita vocatur proprie, quia ipsa sit peccatum, si ei non consentiatur; neg. Occasionaliter, quia ex peccato est, et in peccatum inclinat: conc.

Obj. 2.º cum haereticis, saepe S. Augustinus (3) tradit concupiscentiam in non renatis esse peccatum. Ergo...

Resp. Tradit esse peccatum proprie si ei consentitur: conc. Si ei non consentitur subdist. Proprie; neg. Improprie, denominative vel a motibus concupiscentiae legi spiritus materialiter contrariis; vel ab eo, quod sit causa peccandi, vel conjuncta in non renatis cum reatu culpae, quo ipsa inducta est; conc. Verba S. Augustini, quibus thesim (n. 127, 3.º) probavimus mentem ejus aperiunt: «deleta est iniquitas, manet infirmitas.» Ita denique sentire Augustinum agnovit ipse Calvinus (4) concedens illum non appellare concupiscentiam peccatum «nisi cum opus vel assensus accedit: nos autem illud ipsum pro peccato habemus, quod aliqua omnino cupiditate homo fitillatur.»

THESIS XVII.

In praesenti providentia, essentia peccati originalis, morali perseverantia illius peccati, quod in Adamo commissum et actuali privatione gratiae constituitur.

133. Nota. I. Peccatum originale prout est actus personalis Adae

(1) *De peccat.* c. IV, n. 314.—(2) VII, 7, 23.—(3) Inter alia, *contr. Julian.* l. 5, c. 3. *De mpt.* l. 1, c. 6.—(4) *Institution.* l. 3, c. 3, § 10.

dicitur a theologis *originans* ut distinguatur a peccato originali unicuique hominum proprio, quod vocant *originatum*. Quid non esset hoc peccatum superiori thesi exposuimus, in hac quid sit pro posse definimus, nam ut monuit Augustinus (1) originali peccato «nihil esse ad praedicandum notius, nihil ad intelligendum »secretius.»

II. Duae sunt praecipuae sententiae inter quas suffragia theologorum partuntur; prima solum vult peccatum originale esse peccatum in Adamo a nobis commissum moraliter perseverans donec remittatur. Altera vult esse etiam privationem gratiae nobis in Adamo voluntariam. Prima est relative paucorum quamvis insignium theologorum (2), altera est communis cum SS. DD. Anselmo et Thoma (3); utraque est valde probabilis, sed secunda prae prima est conformior Conciliorum definitionibus, quare tanquam probabiliorem amplectimur.

134. Prob. 1.º Peccatum originale in nobis est peccatum simile originanti habituali Adami (4) in quo peccavimus. Atqui peccatum originans habituale Adami constituebatur morali perseverantia peccati actualis ejus praeteriti cum privatione gratiae. Ergo... *Min.* prob. a) Constituebatur morali perseverantia peccati praeteriti; nam sicut peccatum actuale est formaliter voluntaria actualis aversio a Deo, ita peccatum habituale erit voluntaria (saltem in actu commissi peccati) habitualis aversio a Deo. Sed haec voluntaria habitualis seu perseverans aversio a Deo tandiu habetur quamdiu peccatum actuale praeteritum conversione ad Deum non auferitur seu quod idem est, quamdiu peccatum actuale praeteritum moraliter perseverat. Ergo... *Min.* videtur evidens ex terminis: praeterea cum peccatum actuale naturaliter nihil aliud praeter hanc aversionis a Deo perseverantiam post se relinquit, quod rationem peccati habere possit, in nullo alio collocanda est essentia peccati habitualis. b) Constituebatur etiam privatione gratiae; nam in praesenti providentia peccatum Adae fuit aversio a Deo ut fine supernaturali. Sed aversio a Deo ut fine supernaturali constituitur formaliter privatione gratiae. Ergo... *Min.* prob. Haec aversio a Deo ut fine supernaturali auferitur formaliter per unam formam, nempe infusionem gratiae sanctificantis, quae sola ad Deum ut finem supernaturalem convertit. Ergo aversio a Deo ut fine supernaturali hujus formae privatione constituitur. *Antec.* est doctrina Concil. Trident. (5): «Justificatio..... non est sola

(1) L. 1, de morib. Eccles. c. 22, n. 40.—(2) Lugo. De Incarnat. D. 9, sect. 3. Arriaga. De peccat. Disput. 51, etc.—(3) 1, 2, Q. 86, art. 1, ad 3, vid. Thes. XXIX. Disq. sequent.—(4) Suarez. De peccat. D. 9, sec. 2, n. 18.—(5) Sess. 6, cap. 7.

»peccatorum remissio, sed et sanctificatio, et renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiae et donorum... »Hujus justificationis... demum unica formalis causa est justitia Dei; non qua ipse justus est, sed qua nos justos facit; qua videlicet ab eo donati renovamur spiritu mentis nostrae, et non »modo reputamur, sed vere justi nominamur et sumus justitiam »in nobis recipientes.» In quibus verbis hoc velim notes infusionem gratiae esse in praesenti providentia remissionem peccatorum, ablationem aversionis divinae, quae unice juxta adversarios quibuscum nunc contendimus perseverantiae morali peccati praeteriti opponitur.

2.º Supposita transacta voluntate peccati, originale peccatum essentialiter est illa privatio, quae in Baptismo primo et per se auferitur. Sed nulla alia privatio auferitur per Baptismum per se primo nisi privatio gratiae. Ergo... *Min.* est evidens. *Maj.* colligitur ex concil. Milevitano can. 2, dicente peccatum originale Baptismo mundari: «Etiam parvuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in peccatorum remissionem veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod »generatione traxerunt.» Etiam ex Tridentino dicente Baptismo tolli id quod necessario peccati rationem habet (1), et quidem per gratiam: «Si quis per Jesu Christi Domini nostri gratiam, quae in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut »etiam asserit non tolli totum id, quod veram et propriam peccati »rationem habet... anathema sit.»

3.º Originale peccatum, docet A rausicanum II, can. 2, per se et formaliter esse mortem animae: «peccatum, quod mors est »animae, per unum hominem in omne genus humanum trans»iisse.» Idem habet Tridentinum sess. V, can. 2. Atqui mors animae est privatio gratiae, quae sola, velut anima corpori, vitam tribuit animae supernaturalem. Ergo...

4.º Peccatum originale «inest unicuique proprium» secundum Tridentinum (2). Ergo si verba sumenda sunt in sensu proprio, quantum fas sit, peccatum originale est privatio alicujus perfectionis homini vere inhaerentis. Atqui in ordine naturali cum post peccatum natura maneat integra, nulla est forma qua peccator privetur, et in ordine supernaturali sola gratia est forma, quae hominem convertit ad Deum ut finem supernaturalem. Ergo hujus formae privatio erit peccatum originale, quod ut sic est aversio ab ultimo fine supernaturali.

5.º Auctoritate S. Anselmi (3): «Hoc peccatum, quod origi-

(1) Sess. V, can. 5.—(2) Ibid. can. 3.—(3) De concept. virgin. et pecc. orig. c. 27, al 26.

»nale dico, aliud intelligere nequeo in eisdem infantibus, nisi ipsam.
»quam supra posui, factam per inobedientiam Adae justitiae debi-
»tae nuditatem.» Clarius S. Thomas (1): «Tota autem ordi-
»natio originalis justitiae ex hoc est quod voluntas hominis erat
»Deo subjecta... Unde ex aversione voluntatis a Deo consecuta est
»inordinatio in omnibus aliis animae viribus. Sic ergo privatio ori-
»ginalis justitiae, per quam voluntas subdebatur Deo, est formale
»in peccato originali; omnis autem alia inordinatio virium animae
»se habet in peccato originali sicut quiddam materiale.»

135. Obj. 1.º Privatio gratiae est poena a Deo inflictis in ultionem peccati et consequenter bona. Ergo non est ea forma, qua parvuli redduntur Deo odibiles.

Resp. Dist. *antec.* Est poena si solum ex parte Dei spectatur: conc. Si simul ex parte hominis voluntarie peccantis, subdist. In praesenti providentia, qua sola gratia informante homo est gratus, ad Deum conversus; neg. In alia providentia, qua homo posset v. g. esse tantum naturaliter gratus; conc. In praesenti enim Dei providentia nemo est gratus, justus, ad Deum conversus nisi per formam supernaturalem gratiae, qua formaliter justificamur, unde nemo est etiam ingratus, injustus, a Deo aversus tantum naturaliter, nisi quatenus gratia privatur.

Insto. Eadem distinctione freti possemus asserere, concupiscentiam ipsamque mortem nobis in Adamo voluntarias, esse formaliter peccatum originale.

Resp. Nego paritatem, nam concupiscentia, mors, aliaeque hujus vitae miseriae sunt tantum poenae voluntariae desertionis justitiae originalis. Gratia est donum et forma. «Ratio est, quia solus... effectus gratiae (convertere hominem ad Deum) est per se necessarius, ut homo sit vere et simpliciter conversus ad suum ultimum finem... alii vero non erant hujusmodi, sed veluti proprietates pertinentes ad ornamentum illius status (2).»

Obj. 2.º Angelicus (3) tenet homines vi peccati originalis nasci infectos aliquo malo habitu, quem postea (4) dicit esse materiale originalis peccati. «Et ita peccatum originale materialiter quidem est concupiscentia, formaliter vero est defectus originalis justitiae.» Ergo juxta D. Thomam essentia peccati originalis includit concupiscentiam tamquam materiam.

Resp. Dist. 1.^{am} part. *antec.* Tenet homines nasci infectos malo habitu, stricte et proprie; neg. Improperie, subdist. Formaliter; neg. Effective, consequenter; conc. Ipsa verba D. Thomae ex-

(1) 1, 2, Q. 82, art. 3.—(2) Suar. *De peccat.* D. 9, sec. 2, n. 19.—(3) 1, 2, Q. 82, art. 1.—(4) 1, 2, Q. 82, art. 3.

planabunt distinctionem. «Duplex, ait l. c. art. 1. est habitus: unus quidem quo inclinatur potentia ad agendum, sicut scientiae et virtutes dicuntur habitus; et hoc modo peccatum originale non est habitus. Alio modo dicitur habitus dispositio alicujus naturae ex multis compositae secundum quod bene se habet vel male ad aliquid; et praecipue cum talis dispositio fuerit quasi in naturam versa, ut patet de aegritudine et sanitate; et hoc modo peccatum originale est habitus.» Hunc autem habitum improprium non esse formaliter peccatum originale, sed hoc esse indirecte consequentum tradit (l. c.) in responsione ad 3: «Quamvis etiam ex peccato originali sequatur aliqua inclinatio in actum inordinatum, non directe, sed indirecte, scilicet per remotionem prohibentis, id est, originalis justitiae, quae prohibebat inordinatos motus sicut etiam ex aegritudine corporali indirecte sequitur inclinatio ad motus corporales inordinatos.»

2.^{am} part. *antec.* etiam dist. Includit concupiscentiam tamquam materiale essentiale; neg. Tamquam «sicut quiddam materiale» consequenter, ex effectu; conc. Ejus mentem assequitur est Eximius (1): «Divus autem Thomas vocavit materiale, quia in justitia originali praecipuum et quasi formale, erat subjectio ad Deum: rectitudo vero potentiarum inferiorum, quasi materiale, unde contrarias eis privationes vocat D. Thomas formale, et materiale in hoc peccato, et praecipue quando sunt conjunctae ante Baptismum: et praeterea ratio esse potest, quia concupiscentia est veluti materia praecipua, in qua versatur voluntas aversa a Deo per originale peccatum; proprie tamen loquendo concupiscentia haec nullo modo constituit peccatum originale, neque est pars ejus, sed effectus, ut ex dictis patet.»

THESIS XVIII.

Peccatum originale transfunditur in Adae posteris per hoc, quod ob violatum in parente praeceptum, via ordinariae generationis ex eo descendant destituti gratia sanctificante, quam aliqui accepturi erant.

136. Est sententia nunc communis inter DD. catholicos; opponitur falsae jansenistarum sententiae, qui negantes peccatum originale esse voluntarium effutiebant illud ex natura rei propagari in posteris, non secus ac parentum vitia, caecitas, podagra, etc. in liberos transfunduntur; hujus transfusionis causam unicam, phy-

(1) *De peccat.* D. 9, sect. 5, n. 7.

sicam et necessariam esse libidinem qua etiam sancti conjuges suos filios gignunt, blaterabant.

Prob. 1.º Tridentinum (1) transfusionem peccati originalis explicat his verbis: «Hoc Adae peccatum, quod origine unum est, et propagatione transfusum, omnibus inest unicuique proprium.» Unde in enucleanda transfusione peccati originalis tria praecipue sunt attendenda: a) quod sit origine unum; b) quod transfundatur propagatione; c) quod insit unicuique proprium. Atqui his omnibus satisfacit thesis, nam; a) «est unum origine» ob violatum ab omnibus in parente praecipuum; b) est «propagatione transfusum,» quia solum via ordinariae generationis ab Adamo descendendo contrahitur; c) «omnibus inest unicuique proprium,» quia singuli privantur sua gratia, quam habuissent, si non peccassent. (Vid. n. 134, prob. 4.º) Confirm. ex eodem Tridentino, de justificatione (2): «Nam sicut revera homines, nisi ex semine Adae propagati nascerentur, non nascerentur injusti; cum ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam injustitiam contrahant; ita nisi in Christo renascerentur, numquam justificarentur;...»

2.º Peccatum originale prout in nobis fit non habet causam physicam efficientem, nec illa eget. Ergo habet tantum moralem in eo sitam, quod descendendo ex Adamo naturali generatione simus ex numero illorum, qui in eo peccantes meruimus privari gratia, quam alioqui habere debebamus; nulla enim alia causa moralis hujus nostri voluntarii peccati assignabilis est. *Antec.* prob. Peccatum originale in nobis actu solum est privatio gratiae, ex thes. XVII. Sed privationes per se non indigent causa physica efficienti. Ergo... Confirm. Si peccatum originale physice causaretur in nobis, id fieret actione seminis generantis. Atqui actio seminis generantis nequit esse effectiva peccati originalis; tum propter dicta de qualitate morbida (n. 129), tum quia actione seminis solum fit ut homo ex homine nascatur, quod naturale et bonum est.

137. Obj. 1.º S. Augustinus (3) scribit peccatum originale communicari a parentibus propter concupiscentiam vel libidinem, qua filios generant. Ergo...

Resp. Explico: communicari propter concupiscentiam efficienter; neg. Vialiter; conc. Libido parentum in actu generationis est effectus peccati originalis, quare optime dici potest via per quam originale peccatum in filios suo modo transfunditur; non vero causa, tum quia cum homo concipitur non est jam illa concupiscentia; tum quia saepe in illa non est macula.

2.º S. Thomas, ait (4): «In semine autem corporali est pec-

(1) Sess. V, can. 3.—(2) Sess. VI, c. 3.—(3) *Contr. Julian.* L. 4, c. 4; *De pecc. merit.* c. 16; *De Nuptiis.* L. 2, c. 26.—(4) 1, 2, Q. 83, art. 1.

»catum originale sicut in causa instrumentali, eo quod per virtutem activam seminis traducitur peccatum originale in prolem simul cum natura humana.» Ergo juxta D. Thomam, etc.

Resp. Explico: sicut in causa instrumentali immediate effectiva peccati originalis; neg. Mediate et remote, quatenus effective concurrat ad productionem filii Adae; conc. Hanc distinctionem suggerunt ultima verba S. Doctoris «simul cum natura humana» i. e. efficiendo naturam humanam causat consequenter peccatum; eandemque probant quae dicit (l. c. ad 3): «anima hujus hominis non fuit secundum seminalem rationem in Adam peccante» sicut in principio effectivo, sed sicut in principio dispositivo; eo quod semen corporale, quod ex Adam traducitur, sua virtute non efficit animam rationalem, sed ad eam disponit.»

THESIS XIX.

Per peccatum originale Adamus non tantum gratiam sed etiam alia dona justitiae originalis sibi et suis posteris amisit.

138. Prob. Hisdem argumentis, quibus theses IX et X roboratae sunt, ubi ex eo quod haec dona propter peccatum amiserit primi parentes sibi et nobis, intulimus eos illa habuisse.

SCHOLIA.

139. I. Solum Adami peccatum ob violatum praecipuum de non comedendo fructum vetitum ad posterum transcendit.

Evincitur ex thesibus XIV, XV, ubi cum Scriptura et Patribus docuimus solum Adamum fuisse constitutum caput morale posterorum et quidem in ordine ad observationem aut violationem hujus praecipui: *De ligno autem scientiae boni et mali ne comedas, in quacumque die comederis morte morieris* (1).

Quando Ecclesiastes (2) ait: *a muliere initium factum est peccati*, solum vult Evam primam peccasse et sua suggestione Adamum induxisse ad peccandum.

II. Peccatum originale est aequale in omnibus quoad reatum culpa et poenae aeternae; cum omnes aequaliter peccaverint in Adamo; (Thes. XV) non est tamen in omnibus aequale quoad poenas temporales ex eo sequutas; quandoquidem alii aliis sunt infirmiores corpore et mente et gravioribus concupiscentiae rebellio-nibus obnoxii.

III. Peccatum originale etiam contrahitur ge-

(1) Genes. II, 17.—(2) XXV, 33.